

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 18 / FEBRUARIE 2013

18

Între Internet și viața reală | de IULIANA GALEȘ
Dragă doamnă profesoară! | de ADINA-ILIOARA CHERECHEȘ
La ce sunt bune listele de lectură? | de GABRIELA ARITON
Rolul și responsabilitățile dascălului | de ELISABETA-EDIT NAGHI
Perspectiva interculturală – parte integrantă a demersului didactic |
de ANA-MARIA MITROI
Proiectul educativ – un stimulent al activității elevilor |
de ELENA-CLAUDIA PRICOP
Evoluția noțiunilor de teoria numerelor în cadrul orelor de matematică |
de COSTICĂ VOINEA-AXINTE
Metode creative de predare-evaluare pentru clasele de liceu la limba și
literatura română | de MARIA CRĂCIUN
Analiza produselor activității, ca metodă de descriere și evaluare a
personalității elevului | de CORNELIU DRAGOMIR
Centrifuga – observație în noi | de ELENA GUI

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Între Internet și viața reală

De **Iuliana Gales**

În epoca vitezei și a eficienței prescurtările și simbolurile încep să înlocuiască un cuvânt, o frază, o propoziție. Pretindem că socializăm, că avem prieteni numeroși, dovadă diferitele rețele de socializare de tip Facebook în care mai ales cei tineri comunică și își găsesc prieteni. „Messengerul” a devenit o ocupație devoratoare de timp care le dă multora iluzia unei comunicări autentice. Dar în viața reală? În scrierile tinerilor întâlnești tot mai des prescurtările folosite în conversațiile on-line. Regulile minimale ale scrierii corecte sunt uitate în favoarea acestor prescurtări. Sau, ca o compensație, se renunță în discursul public, oficial, la simplitate, în favoarea unor exprimări prețioase. În aceste condiții ce va face profesorul de limba română pentru a putea cultiva exprimarea corectă, dar în același timp de a fi în „spiritul timpului”? Exercițiile de exprimare, modelele de scriere a unor texte, corectarea eseurilor nu doar din punctul de vedere al ortografiei și punctuației, evitarea prețiozității exprimării dascălului sunt câteva soluții aplicabile la clasă pentru a diminua diferența tot mai mare dintre limba utilizată de tineri în situațiile nonformale și ceea ce cred ei că este o exprimare „oficială”.

Suntem „toți k1”, „4 You” e în regulă să încheiem mesajul cu „XXX”, sau cu un smile. Dacă suntem nervoși transmitem prin emoticoane și prin alte simboluri grafice. Discursul oral cu numeroase defecte se instalează și în domeniul scrisului. Interjecții precum „băi”, „mă”, formulări populare de tipul „o să fac”, „o” fost”, „căși” etc sunt folosite ca semn al „democratizării” limbajului, al libertății de opinie și exprimare, uitându-se faptul că stăpânirea libiei și utilizarea ei sunt și semnele exterioare ale modului în care gândim. Tehnologia nouă a invadat de asemenea spațiul limbii cu neologisme și elemente argotice și de jargon precum: „comp”, „Ipod”, „mp3”, „mes”, „cool”, „smiley” etc De la neologismele inevitabile s-a ajuns la un limbaj codificat care separă generațiile sau grupurile sociale, astfel încât rețeaua de comunicare se reduce doar la aceia cu care ești în același univers lingvistic și mental.

Ca o compensație, în discursul public, oficial, se renunță la simplitate, în favoarea unor exprimări prețioase. Se începe cu acel prețios „deci”, o concluzie la ceva nespus încă, se construiesc fraze enorme, uitându-se în final subiectul inițial sau se preferă neologismul, uneori chiar tehnic, pentru a transmite ceva simplu. Astfel, profesorul nu mai creează material didactic, ci „soft educațional”, care nu e decât o transpunere în noua tehnologie a planșelor de altă dată, el dă „imputuri” pentru ca elevul să „abordeze ulterior problema în mod multidimensional.” „Itemii” de evaluare trebuie să fie și ei în „trend” pentru o evaluare obiectivă a „competențelor intra- și interdisciplinare”.

În aceste condiții, ce va face profesorul de limba română pentru a putea cultiva exprimarea corectă, dar în același timp de a fi în „spiritul timpului”? Pentru a fi „cool”, discursul oral poate utiliza elemente din limbajul tinerilor, dar acest lucru nu va face decât să întărească obișnuințele greșite în folosirea limbajului. Din dorința de a arăta pregătirea academică și elevarea, profesorul poate utiliza în comunicare o exprimare prețioasă care să-l facă pe elev să creadă că există o ruptură între spațiul lingvistic

școlar/oficial și cel privat. Manualele școlare, rămase oarecum în sfera tradiției, propun lecții de dezvoltare a vocabularului bazate pe explicarea unor cuvinte și găsirea de sinonime, dar de multe ori aceste cuvinte se repetă de-a lungul claselor, devenind doar un exercițiu de memorie. Încadrarea în contexte rămânând deficitară, propoziția găsită fiind izolată de actul vorbirii. O soluție ar putea fi exercițiile care să impună folosirea cuvintelor în context. Decât o listă de sinonime, mai bine alcătuirea unui text de câteva rânduri în care să se utilizeze cuvintele respective. Pentru elevii mai mici, exercițiile de completare a propozițiilor pot fi o formă de a le arăta sensul și contextul în care se poate utiliza un cuvânt. Însă este de dorit ca modelele oferite să aibă structuri diferite pentru a nu deveni clișee.

Și în trecut construirea unui text era o problemă, dar astăzi, și din cauza comunicării prin internet, formularea unor fraze corecte și construirea unui text coerent a devenit o adevărată provocare. Soluția simplă oferită de examenele școlare a fost șablonul. Eseul argumentativ, ca parte a examenului de bacalaureat, a impus structurile: „În opinia mea...”, „în primul rând”, „în concluzie”. Aceste elemente sunt punctate generos, în detrimentul originalității și al argumentării veritabile. Doar folosirea lor asigură un număr de puncte, independent de conținut. De asemenea, până deunăzi, subiectele de examen la sfârșitul clasei a VIII-a erau legate de ilustrarea unei specii literare. De aceea, toate eseurile începeau de definiția speciei respective, urmată de un comentariu oarecare, fără legătură cu definiția respectivă, care funcționa mai degrabă ca antet, dar aducea puncte. O astfel de obișnuință a făcut ca și în clasa a XII-a unii elevi să-și înceapă eseu cu definirea speciei literare. Învățată de timpuriu, fraza încărcată cu figuri de stil, lungă de câteva rânduri, devine un semn al prețiozității. Frazele imense au devenit „semnul” inteligenței. De aceea exercițiile de construire a enunțurilor, corectarea eseurilor elevilor nu doar din punctul de vedere al ortografiei și punctuației sunt forme de atenționare și corectare ale unor greșeli de exprimare. Un plan corect al compunerii și exersarea aplicării lui pe texte mai scurte poate de asemenea fi un punct de plecare pentru construirea unor eseuri mai ample.

În concluzie, apariția mijloacelor de comunicare on-line a dus într-o oarecare măsură la modificarea limbajului și a structurilor de comunicare tradiționale. Tinerilor le este tot mai greu să construiască enunțuri și texte, astfel încât cerințele unei comunicări oficiale par să nu aibă legătură cu deprinderile de vorbire cotidiene. Totuși, așa cum spunea Wittgenstein : „Limitele lumii mele sunt limitele limbajului meu.”, modul de a înțelege lumea, de a reflecta asupra ei și de a se dezvolta în lume este dependent de nuna stăpânire a limbajului, de aceea profesorul are un rol major în cultivarea limbii corecte.

Bibliografie: Ferreol, Gilles & Flageul, Noël. *Metode și tehnici de exprimare scrisă și orală*. Iași: Polirom, 2007.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/intre-internet-si-viata-reala>)

Dragă doamnă profesoară!

De **Adina-Ilioara Chereches**

Mulțumesc, Bianca! Mulțumim, dragii noștri elevi, pentru amintirile neprețuite pe care ni le-ați lăsat de-a lungul frumoasei noastre colaborări, amintiri care ne dau și nouă, profesorilor, putere să mergem înainte și să menținem vie dragostea pentru meseria de dascăl.

Dragă doamnă profesoară,

Vreau să vă spun în câteva rânduri cât de mult vă apreciez. Deși eram timidă în legătură cu engleza, dumneavoastră m-ați încurajat să îndrăznesc în a vorbi limba; chiar dacă uneori greșeam, găseam îngăduință de la dumneavoastră.

Nu știu dacă vă mai amintiți de mine, dar ceea ce ați făcut anul acesta a fost un lucru extraordinar care pe mine m-a ajutat să cresc ca om, dar și la limba engleză. Să știți că munca dumneavoastră nu a fost în zadar, iar roadele le-am vazut când am fost plecată luna aceasta, în Olanda, la un turneu internațional de volei. A trebuit să vorbim în engleza, iar eu am fost foarte speriată la început, dar apoi mi-am dat drumul și multe lucruri pe care le-am învățat anul acesta m-au ajutat foarte mult.

Așa că apreciez răbdarea și dragostea cu care v-ați purtat cu noi, care pe mine m-au afectat în mod pozitiv.

Vroiam să vă mai spun că v-am visat de două ori, unde apăreați ca o încurajare pentru mine, unde găseam înțelegere și încredere. Deși am avut puțini profesori care puneau suflet în ceea ce fac, vă sunt recunoscătoare pentru tot ceea ce ați făcut.

V-am scris aceste rânduri pentru că am auzit că sunteți însărcinată și o să stați acasă. M-am bucurat enorm de mult pentru dumneavoastră, dar m-a și întristat pentru că nu mai facem engleza cu dumneavoastră. Eu doresc ca Domnul să vă dea înțelepciune, răbdare pentru a crește copilul și să aveți o viață de familie minunată! Vă mulțumesc pentru extraordinarele lucruri pe care le-ați făcut! Domnul să vă binecuvânteze!

Bianca Ș., Cls a X-a C aprilie 2009

Menționez că, în prealabil, am cerut permisiunea Biancăi de a publica scrisoarea sa, și din motive personale, doresc să nu-i afișez în articol numele de familie în întregime. Scrisoarea a fost tehnoredactată de mine, dar păstrez și originalul scris de mână de către Bianca, în anul 2009.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/draga-doamna-profesoara>)

La ce sunt bune listele de lectură?

De **Gabriela Ariton**

Acest articol are rolul de a oferi sugestii profesorilor care luptă cu elevii în deschiderea orizonturilor către lectură (în special lectura de plăcere) într-o lume guvernată întru totul de tehnologie. Prezint o mică parte din proiectul pe care îl derulez la două dintre clasele mele începând cu anul școlar 2010-2011 și pe care încerc să-l promovez și pe viitor deoarece a adus plus valoare în activitatea mea la catedră. Este o experiență didactică ce m-a făcut să mă aplec tot mai mult înspre promovarea lecturii de plăcere în rândul adolescenților de liceu și, de la un an la altul, încerc să o perfectez pentru a atrage cât mai mulți adepți ai acestui tip de lectură.

La ce sunt bune listele? La aproape nimic... ar spune unii! Poate așa spuneam și eu cu ani în urmă. Însă nu mă pot situa pe aceeași poziție și în prezent. În încercarea mea de a "face un loc" în inima copiilor listei de lectură (cu lecturi "de plăcere") am propus la clasă o activitate pe care o derulez de doi ani de zile, activitate intitulată "Magistru pentru 10 minute".

Ce înseamnă "Magistru pentru 10 minute"? Nimic mai simplu: am realizat o listă cu titluri de cărți specifice vârstei elevilor de liceu și am precizat că sunt doar lecturi de plăcere, că nu se află în categoria celor obligatorii pentru pregătirea examenului de bacalaureat. Norocul meu (și al lor, apoi) a fost faptul că am specificat că acele lecturi nu sunt obligatorii. Probabil, expresii de genul: "de citit obligatoriu până săptămâna viitoare", "termenul de realizare este...", "trebuie citit neaparat", "cine nu citește primește nota 3" etc. îi sperie pe mulți dintre ei și îi țin la distanță de carte.

După ce am realizat lista cu aproximativ 30 de titluri, am făcut bilețele și fiecare a extras titlul cărții pe care o avea de citit "din plăcere" și de prezentat în fața colegilor în primele 10 minute din oră. Apoi, împreună cu elevii, am convenit să stabilim "timpul de lectură" de 3-4 săptămâni iar după acest timp, tot împreună cu elevii, am stabilit ca prezentările să se realizeze în ordine alfabetică de către elevi. Le-am sugerat să vină în clasă cu cartea, să o prezinte întâi din punct de vedere extern (copertă, cromatism, imagini etc.) după care să realizeze prezentarea conținutului într-o manieră cât mai sugestivă. La finalul prezentării elevul care era "magistru" citea colegilor un pasaj care l-a fascinat din cuprinsul cărții iar elevii aveau posibilitatea de a-i adresa întrebări cu privire la acțiune, personaje etc. Desigur, elevii (magistri) nu dezvăluiau toate elementele din carte, ci prezentatu în așa fel încât elementul surpriză să fie "gustat" de către cei din clasă care se arătau curioși în a dezlega misterele cărții.

A trecut un an iar elevii pe care "am testat" acest gen de

activitate, ajunși în clasa a X-a, mi-au solicitat, încă de la începutul anului școlar în curs, o nouă listă de lecturi, dar au specificat: "să fie tot din categoria lecturilor de plăcere!". Am înțeles mesajul lor și în acest an școlar desfășor această activitate la două clase: la cei din clasa a X-a (cu care am lucrat și anul trecut) și la o clasă de-a IX-a (la care elevii au primit cu plăcere propunerea de a citi din lista lecturilor "de plăcere").

Anul acesta, listele de lecturi de plăcere cuprind, în mare parte, titluri de cărți despre care colegii mei din țară au vorbit cu pasiune în cadrul Atelierele de lectură/Ateliere de scriere desfășurate pe parcursul anului școlar trecut dar și titluri despre care am auzit vorbindu-se în cele trei zile cu activități dense din cadrul Cursului de formare Ateliere de lectură/Ateliere de scriere din octombrie 2012.

O reală problemă am avut la aceste două clase, cu aceste liste, deoarece printre titluri și autori se află cărți care nu sunt de găsit în biblioteca școlii (deocamdată). Eu mi le-am procurat prin comandă online și spunându-le lor acest lucru, au considerat că nu ar strica să-și îmbogățească biblioteca personală (sau minibiblioteca din clasă) rugându-mă să le indic sursa pentru a urma aceiași pași. Astfel, am căutat ofertele editurilor și am găsit unele cărți la prețuri promoționale, mult mai mici decât prețul pe care eu l-am plătit pentru aceleași cărți, iar acest lucru m-a bucurat și pe mine pentru că nu i-am pus în situația de a cheltui prea mult cu "lectura de plăcere".

În acest caz am certitudinea că fiecare elev de la clasă citește măcar o carte în timpul anului școlar iar această carte este inclusă în categoria lecturilor de plăcere. Aproximativ aceiași pași am început să-i urmez și la clasele mai mari unde am de predat textul liric care a devenit o "povară" pentru mulți adolescenți. Astfel, la clasa a XII-a, la capitolul dedicat poeziei interbelice, după ce realizez împreună cu elevii o schiță privind aspecte esențiale din universul poetic al unui scriitor, apelez la volumele de versuri ale acestuia și citesc în clasă din poeziile semnificative. La finalul acestei activități le solicit elevilor să deschidă un volum de versuri și să selecteze o poezie (după ce criterii doresc ei) pe care să o prezinte în fața celorlalți elevi și să-i convingă pe aceștia că merită citită. După acest tip de exercițiu, formulez cerințe valabile pentru toți elevii și fiecare răspunde în funcție de textul selectat. Cerințele sunt în legătură cu competențele pe care ei trebuie să le dovedească în pregătirea pentru examenul de bacalaureat și astfel, înbin lectura de plăcere cu necesitatea lucrului bine făcut. Printre itemii pe care îi formulez pentru a observa comprehensiunea textului liric în rândul elevilor se află: 1. Prezintă impresia produsă de lectura textului! 2. Precizează tema textului ales! 3. Identifică două motive literare! 4. Selectează trei cuvinte/expresii care te-au atras (în coloana din stânga) iar în coloana din dreapta scrie ce crezi tu că sugerează acele cuvinte/expresii (acest exercițiu am început să-l aplic cu un real succes din momentul în care m-am întors de la cursul de formare organizat de ANPRO)! 5. Prezintă relația dintre titlu și conținutul textului ales de tine!

Bucuria mea cea mai mare, ca dascăl de limba și literatura română este de fapt aceea că elevii valorifică realmente cu folos o parte din timpul lor liber, dedicându-l lecturii de plăcere. Sper ca această activitate să fie flacăra de la care se vor aprinde noi și noi luminițe în rândul generațiilor viitoare de elevi!

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/la-ce-sunt-bune-listele-de-lectura>)

Rolul și responsabilitățile dascălului

De **Elisabeta-Edit Naghi**

Îmi place să cred că noi, dascălii avem iubire pentru copii în special și pentru om în general, dar și talent. "*Spre a crește oameni înainte de orice știință și de orice metodă, trebuie să ai inimă*" spunea Pestalozzi. Dragostea față de copii reprezintă cerința esențială, condiția de nelipsit în asigurarea eficienței, calității și progresului în întregul și complicatul demers instructiv-educativ, în realizarea optimului pedagogic. Reușita și eșecul școlar al elevului, indiferent de mediul de proveniență al acestora sunt asociate în majoritatea cazurilor cu profesionalismul cadrelor didactice. Problematika tactului și măiestriei pedagogice capătă o valoare mult mai mare atunci când în rândul elevilor se găsesc copii cu dificultăți de învățare, iar în școală nu există specialiști.

Așa cum este cunoscut, școala este aceea care trebuie să se adapteze necesităților de instruire și educare a copilului, astfel încât să nu fie depășit de eforturile depuse pentru a se adapta unor cerințe unice și rigide formulate de școală. Învățătorul zilelor noastre trebuie să aibă calitatea de a se adapta la nevoile copilului. Legislația din România precizează nevoia de a integra fiecare copil în școala cea mai potrivită pentru el și pe cât posibil în comunitatea din care face parte. Deci fiecare copil cu dificultăți de învățare are dreptul de a fi considerat un copil cu șanse egale la dezvoltare. În acest context este absolut necesar să se schimbe concepția de proiectare și desfășurare a actului didactic, în care tratarea diferențiată și individuală să ocupe un rol esențial.

O răsturnare de concepție vizează și rolul elevului în clasă. El nu mai poate fi "acel ascultător obligat să spună pe de rost ce a învățat" ci va trebui să se implice direct în activitățile concrete. Dacă valoarea copilului este înțeleasă și potențată, problema lui nu devine o etichetă, ci o provocare la schimbare și acțiune. E important și necesar ca învățătorul să știe să creeze un mediu încurajator în clasă. Astfel se va organiza spațiul și locul de activitate al elevilor printr-o aranjare a mobilierului, astfel încât să faciliteze cooperarea, comunicarea și acțiunea în grup, prin care elevii să-și manifeste libertatea de acțiune. Apoi, se creează o atmosferă stimulativă de exprimare liberă a opiniilor și confruntărilor de idei atunci când apar. Pentru aceasta învățătorul trebuie să ofere permanent încurajări nonverbale, să trateze elevii ca pe niște adulți, menținând permanent așteptări înalte de la ei, iar mai apoi trebuie să sădească încredere în fiecare dintre ei.

Învățătorul trebuie să fie permanent disponibil pentru elev, să nu-l eticheteze, să nu-l umilească niciodată și să mențină permanent un mediu pozitiv, stimulativ pentru educație. O reforma autentică a învățământului este centrată pe autonomie, inteligență, sensibilitate, voință și creativitatea copilului. Elevul trebuie ascultat cu răbdare, lăsat să se exprime liber, să se dezvăluie, să-și manifeste opinia, să acționeze. Elevul cu dificultăți de învățare trebuie acceptat așa cum este, ajutat să fie el însuși, să-și manifeste personalitatea și propria valoare, să-și găsească propriul drum, dezvoltându-i-se înclinațiile, preocupările și interesele, deoarece principiile de lucru ale învățătorului trebuie să plece de la ipoteza ca toți elevii au drepturi egale la școlarizare.

Căile și pașii de urmat sunt următoarele: cunoașterea propriilor resurse și a viziunii pe care o avem cu privire la copiii cu dificultăți de învățare, acceptarea și promovarea lucrului în echipă, alegerea celei mai bune metode pentru copil valorizându-i pe fiecare în parte. Înconjurând permanent (oriunde și oricând) într-o ambianță de dragoste, de căldură, de înțelegere și bunătate, de încredere și respect, copiii de vârstă școlară mică vor da măsura întregii lor personalități, dobândind cunoștințe, priceperi, deprinderi și atitudini.

Secretul bucuriei educației este dat de darul de a convinge, de a se adresa inimii nu numai minții. Dascălul care se apropie de copii cu iubire și cu simțul dreptății, care îi ascultă cu bunăvoință, care glumește cu ei, care caută să ajute, care le insuflă sentimente morale, este cel cărui autoritate rezistă în timp. Asemenea dascăli își fac simțită influența în întreaga viață ulterioară a copiilor deoarece EDUCAȚIA COPIILOR, CÂND DUCE LA REZULTATE BUNE, N-A FOST DECÂT O LUPȚĂ, IAR CÂND NU REUȘEȘTE, DUREREA NU MAI CUNOAȘTE MARGINI spunea Democrit.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/rolul-si-responsabilitatile-das-calului>)

Perspectiva interculturală – parte integrantă a demersului didactic

De **Ana-Maria Mitroi**

Perspectiva interculturală este descrisă în competențele generale, definite de Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL), și vizează însușirea aspectelor culturale în cadrul procesului de predare/învățare al unei limbi străine, ca demers indispensabil, nu numai din perspectiva unei comunicări eficiente, dar și a unei învățări active și constructive care să aibă aplicabilitate în plan social, profesional și cultural.

Perspectiva interculturală este descrisă în competențele generale, definite de Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL), și vizează însușirea aspectelor culturale în cadrul procesului de predare/învățare al unei limbi străine, ca demers indispensabil, nu numai din perspectiva unei comunicări eficiente, dar și a unei învățări active și constructive care să aibă aplicabilitate în plan social, profesional și cultural. „*Ora de limbă străină reprezintă un moment privilegiat care permite elevului să descopere alte percepții și clasificări ale realității, alte valori, moduri de viață și mentalități*”, afirma Myriam Denis, în *Dialoguri culturale*, așadar, a învăța o limbă străină înseamnă a intra în contact cu o nouă cultură.

Competența comunicativă, așa cum este descrisă ea de CECRL, constituie obiectivul primordial al învățării unei limbi străine, surmontând ideea că numai însușirea competenței lingvistice este esențială în acest proces de învățare. Pornind de la acesta nouă abordare pedagogică, elevul trebuie să învețe să folosească corect elementele etno-socio-culturale și să adopte atitudini și comportamente socio-lingvistice menite să medieze o comunicare reală și adecvată cu interlocutorul său. Din punct de vedere al înțelegerii, elevul trebuie să poată identifica, recunoaște și interpreta în mod corect atitudinile și comportamentele puse în scenă de interlocutorul său în actele de comunicare, fie că este vorba despre gestică sau referințe istorice ori culturale.

Limba nu reprezintă numai un simplu instrument de comunicare, care permite transmiterea factuală de informații, ci ea constituie un tezaur cultural ce reflectă istoria și evoluția unui popor care a adunat de-a lungul existenței sale, comportamente, atitudini, valori și mentalități, o întreagă filosofie existențială. Astfel, istoria unui popor, normele sociale și fundamentele unei societăți sunt factori esențiali în înțelegerea culturii și civilizației acelui popor și deci, este foarte important pentru cei care învață limba acelui popor să poată înțelege și interpreta corect elementele etno-socio-culturale specifice acestuia.

Se impune deci, o nouă abordare didactică în predarea/învățarea limbilor moderne, în care profesorul trebuie să integreze în mod firesc, armonios elemente culturale în procesul de predare indiferent de conținutul tematic abordat și structurarea acestuia în ore de gramatică/de vocabular, depășind astfel ideea că numai ora de cultură și civilizație este destinată descoperirii și învățării acestor elemente. În perspectiva interculturală, competența de comunicare se bazează pe capacitatea interlocutorilor de a repera și folosi corect aspectele culturale în interacțiunile lingvistice. Astfel, remarcăm în analiza metodelor fle (manuale de limba franceză editate pentru non-nativi) o prezentare a elementelor culturale care nu se delimitează numai la un capitol de cultura și civilizație care să prezinte aspecte ale cunoașterii enciclopedice (patrimoniul cultural, arhitectural, artistic, turistic.... al Franței), ci și elemente ale unei abordări antropologice „culture partagée” prezentând practici ale vieții cotidiene, obiceiuri și tradiții, organizarea relațiilor familiale, sociale, etc. Aceste din urma reprezentări culturale au o valoare esențială în procesul de învățare al unei limbi străine căci ele ne oferă informații prețioase legate de atitudini, valori și comportamente sociale pe care trebuie să le adoptăm într-o interacțiune cu un nativ.

A învăța o limbă străină, afirma Louis Porcher, înseamnă a fi capabil să percepi sistemele de clasificare cu ajutorul cărora funcționează comunitatea socială și, în consecință, să anticipeze

Într-o situație dată ce se va întâmpla (adică ce comportament ar trebui adoptat pentru a întreține o comunicare adecvată cu protagoniștii situației). Louis Porcher, *Studii de lingvistică aplicată*, nr. 69, 1988. Așadar, învățarea unei limbi străine trebuie să pregătească elevul pentru situații reale de viață, experiențe și schimburi interculturale, nu doar să simuleze situații de comunicare sau să limiteze actul învățării la o dimensiune abstractă, conceptuală. În acest sens, abordarea didactică trebuie să permita elevului să gestioneze și să împărtășească responsabilitatea actului de învățare devenind astfel, „un actor social”. Acest concept, introdus în ultimii ani în CECRL sub denumirea de „Perspectivă acțională”, explică în contextul unei pedagogii interculturale, că elevii devin actori sociali, capabili să îndeplinească sarcini concrete, care nu sunt numai de natura lingvistică, obiectivul principal fiind de a dezvolta autonomia personală a acestora și de a-i pregăti pentru viața profesională pe de o parte, dar și de a-i responsabiliza ca cetățeni activi, pe de altă parte.

În concluzie, pedagogia interculturală permite elevului o mai bună dezvoltare a personalității și a capacităților de a învăța alte limbi străine și de a fi deschis către noi experiențe culturale, aducând o nouă viziune asupra pregătirii în școală ca instituție de formare și educare. În acest sens, este foarte importantă proiectarea unor activități, experiențe interculturale, interdisciplinare și extrașcolare valorizând astfel, conceptul de învățare prin descoperire sau receptivă.

Bibliografie 1. Dassen P., *Educația interculturală*, editura Polirom, Iași, 1999 2. Louis Porcher, *Studii de lingvistică aplicată*, nr. 69, 1988 3. Myriam Denis, *Dialoguri culturale*, nr.44, 2000, p.62 4. Windmuller Florence, *Pour une réelle compétence culturelle*, Le Français dans le monde, nr. 348, 2007.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/perspectiva-interculturala-in-demersul-didactic>)

Proiectul educativ – un stimulent al activității elevilor

De **Elena-Claudia Pricop**

În această lucrare, m-am oprit la prezentarea unui proiect educațional bazat pe creativitatea și inventivitatea elevilor. Prin acest lucru aș dori să punctez faptul că orice proiect educativ are rolul de a cultiva spiritul de echipă al elevilor, dar și al cadrelor didactice. Prin formarea și dezvoltarea competențelor sociale și comunicative, elevii pot să socializeze, dar și să rămână ei înșiși fără a deveni inadaptați. Consider astfel că orice proiect educațional are un rol important în creșterea calității

învățământului.

Sunt profesor de limba și literatura română și am observat de-a lungul timpului că orice tip de comunicare stă la baza unei societăți moderne, ea fiind cea care asigură progresul omenirii. Principala misiune a acestui proiect educativ a fost nu de a-i îndoctrina pe elevi, ci de a-i pregăti pentru integrarea în comunitate, fapt imposibil în absența abilităților sociale și de comunicare, abilități pe care aceste concursuri sau simple activități le-au dezvoltat.

Un proiect de mare valoare pentru liceul nostru a fost Interculturalitate România-Japonia. Acum câțiva ani, la propunerea unei doamne profesoare, am decis, în numele colegilor și elevilor mei, să încheiem un parteneriat cu Societatea de Haiku din Constanța, în cadrul proiectului educativ Interculturalitate România-Japonia: 50 de ani de la reluarea relațiilor diplomatice româno-japoneze, pe durata noiembrie 2008 — decembrie 2009. Nu am stat prea mult pe gânduri, deoarece la auzul numelui Japonia, am știut că elevii vor fi receptivi și se vor implica. Și nu m-am înșelat!

Astfel, în cadrul școlii noastre s-au realizat activități care au abordat tradițiile și civilizațiile românești și japoneze, cultura și arta acestora, propunându-și să promoveze, în rândul elevilor, elemente de cultură, artă și civilizație româno — japoneze. Înainte de a hotărî data primei activități, m-am gândit oare cum aș defini eu termenul de interculturalitate. Căutând prin DEX și prin alte cărți de specialitate, am descoperit că interculturalitatea este termenul ce denumește contactul dintre culturi, existența unui dialog între acestea și nu în ultimul rând interacțiunea și influența pe care o primesc reciproc. Pentru evitarea oricărei confuzii și pentru a rămâne într-o perspectivă antropologică, se preferă să se recurgă la termenii de cultură și la relații interculturale decât la relații interetnice, atunci când se descriu relațiile dintre diferitele grupuri de populație.

Ambasada Japoniei de la București a aniversat în septembrie 2009, 50 de ani de la reluarea relațiilor diplomatice: România-Japonia, precum și Anul prieteniei dintre Japonia și țările danubiene: Austria, Bulgaria, România și Ungaria (Japan — Danube Friendship Year 2009) și de aceea s-a considerat că este o deosebită ocazie în a desfășura evenimente, printr-un efort comun cu factori de răspundere din toate domeniile: cultură, artă, educație. Așa cum afirma doamna profesoară Aurica Văceanu, coordonatorul proiectului la nivel județean și președintele Societății de Haiku, obiectivul major îl constituie promovarea imaginii Japoniei și a României, comparativ, deoarece cultura are un rol esențial în dezvoltarea unei comunități tolerante și creative, contribuind la dezvoltarea unui mediu socio-cultural armonios.

În cadrul acestui proiect se vor valorifica experiența și pasiunea unor profesori care au încercat prin diverse activități să introducă haiku-ul în sistemul educațional românesc. Scopul este de a promova speciile lirice japoneze (haiku, haiga, haishin, haibun, renga/renku renga, tanrenga), precum și origami, ikebana, teatru japonez, în vederea realizării unui suport de curs, ca opțional sau utilizarea la cercul literar, precum și interrelaționarea disciplinelor de referință: literatură, desen, muzică, artă fotografică, artă dramatică, limbi moderne.

Începând cu luna martie 2009 și până în decembrie 2009, în liceul nostru, Colegiul Tehnic de Marină „Al. I. Cuza”, s-a

desfășurat proiectul educativ Interculturalitate româno – japoneză. Coordonatorul proiectului este doamna profesoară Elena – Claudia Pricop. Elevii implicați sunt în număr de 25, iar părinți, 5. Toate activitățile se realizează însă sub aripa protectoare a doamnei director, prof. Iuliana Negreț.

Prima activitate pe care am susținut-o în școala noastră a avut loc în luna mai și s-a intitulat Pagoda – simbol al înălțării gândului. Aceasta a constat într-o serie de prezentări în PowerPoint, demonstrații de arte marțiale japoneze, expoziții de origami, precum și panoul Japonia în imagini. Dintre prezentările în PowerPoint menționăm: Satele nipone, Pagoda și gândurile înalte, Arta culinară japoneză. Panourile cu origami și cel cu Japonia au încântat privirile invitaților, dar i-au captat și fascinat definitiv parada costumelor tradiționale japoneze și demonstrația de arte marțiale. Fiecare elev participant a purtat în piept un haiku, mai exact câteva versuri care să-l caracterizeze, compuse de doamna profesoară Claudia Pricop:

Plouă încet – Iar din picături Iată – M-am născut!

Alerg spre soare, Cu aripi de nori Sunt eu – O visătoare!

Un colț dintr-o stea, O rază de soare Și viața nu moare.

Lângă un val, Lângă un mal, Peste pământ Stau eu – UN IDEAL!

Cea de-a doua activitate pe care am susținut-o în școala noastră a avut loc în decembrie și s-a intitulat Japonia – Tradiție și Modernitate. Aceasta a constat într-o serie de prezentări PowerPoint, susțineri de referate în limba franceză și creații proprii de haiku-uri în limbile română și engleză. Dintre prezentările în PowerPoint menționăm: Ceremonialul ceaiului, Hiroshima – ieri și azi, Japonia modernă, Grădini superbe japoneze, Japonia – Luxul design-ului, Geisha, Arta culinară și băuturile japoneze, Educația – încotro? (deosebirile dintre sistemele de învățământ din Japonia și România). Sebastian Ichim din clasa a XII-a A a compus câteva haiku-uri în limba engleză:

Frozen rain The winter cries I'm sad.

Dark sky White stripe Something died.

Ca urmare a implementării proiectului în instituția noastră, am descoperit un interes sporit din partea elevilor și a cadrelor didactice, datorită, în special, interrelaționării disciplinelor: literatură, desen, muzică, artă fotografică, artă dramatică, limbi moderne. Elevii reacționează pozitiv, fiind stimulați de responsabilitățile pe care le au, crește astfel motivația pentru învățare și crește participarea unor elevi mai timizi la activitatea școlară. Tot acum mi-am dat seama că relația profesor – elev nu mai este una tradițională, elevii sunt mai deschiși și mai „relaxați” în discuții.

Atmosfera este una destinsă, elevii sunt mândri de ceea ce realizează. Ei sunt încurajați de ceilalți profesori, iar acest fapt îi determină să se implice și mai mult în astfel de activități. Munca depusă nu a fost în zadar, ci a constituit un prilej de bucurie, de distracție deosebită din care a emanat rafinament, eleganță, gust și romantism.

Aceste două proiecte nu au făcut decât să deschidă minunatul drum pe care am plecat noi, dascălii, alături de niște elevi deosebiți și a fost o adevărată încântare să descoperim idei interesante, perspective noi, spirit critic și simț artistic.

Datorită lucrului/muncii în echipe, elevii au dovedit multă sensibilitate, umor, apropiere atât față de colegii pe care nu-i știau, cât mai ales față de profesori. Pentru noi, profesorii, este o mulțumire să constatăm că încă mai există interes pentru cultură și pentru petrecerea timpului liber într-un mod educativ, prin pregătirea sârguincioasă a materialelor pentru aceste proiecte.

Participarea elevilor la competiții sau manifestări artistice (aceste proiecte au fost elocvente) constituie o dovadă în acest sens. Plini de emoție, dar și de mândrie, elevii și-au prezentat în fața asistenței gândurile și sentimentele așternute în chip poetic și né-au uimit prin luciditatea și profunzimea ideilor din prezentările făcute.

Concluzionând, îmi mențin opinia inițială cu privire la faptul că proiectele educative au un important rol în creșterea calității învățământului românesc. Datorită acestora, elevii și profesorii colaborează mult mai profund, dând la iveală comori de talent, îndemânare și simț artistic, pe care, în orele de curs obișnuite, poate nu reușim să le descoperim.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/proiectul-educativ-un-stimulent-al-activitatii-elevilor>)

Evoluția noțiunilor de teoria numerelor în cadrul orelor de matematică

De **Costica Voinea-Axinte**

În școală, noțiunea de număr, noțiune fundamentală în matematică, se dezvoltă treptat în diferiți ani de studiu, urmărindu-se atingerea jaloanelor fixate pentru însușirea conținutului acestei noțiuni în ultimii ani ai liceului. În fiecare treaptă a acestui proces, elevul trebuie să înțeleagă principiile de bază care conduc la lărgirea noțiunii de număr; trebuie de asemenea insistat pe cunoașterea și folosirea relației de ordine pe fiecare din aceste mulțimi și înțelegerea logică de către elevi a incluziunilor $N \subset Z \subset Q \subset R$.

Elevul trebuie să înțeleagă în primul rând principiile de bază care conduc la lărgirea noțiunii de număr și anume: 1) Ce problemă, ce necesitate impune această lărgire; 2) Noua lărgire conduce la o mulțime de numere care o include pe cea precedentă, cunoscută; 3) Odată cu definiția ce se dă noilor numere trebuie să se dea noi definiții și pentru operații: aceste noi definiții se dau în așa fel încât să lărgască, fără a le contrazice pe cele date anterior; trebuie arătat, de asemenea, că proprietățile se mențin.

Deprinderea de a utiliza teorema împărțirii cu rest în exerciții și probleme, dezvoltarea capacității de a folosi cunoștințele de divizibilitate în N și Z în rezolvarea problemelor și în studiul numerelor raționale, înțelegerea noțiunilor de divizibilitate a polinoamelor și de polinoame reductibile, aflarea c.m.m.d.c și c.m.m.m.c al două polinoame (inclusiv prin folosirea algoritmului lui Euclid, în primul caz) constituie tot atâtea puncte de reper necesare în atingerea obiectivelor specifice și generale ale învățării matematice.

Astfel, importanța noțiunilor de teoria numerelor cuprinde în manualele școlare, începând chiar cu clasa a-V-a este cu atât mai dovedită, deoarece apare fiecare obiectiv din cele enunțate se poate realiza și prin abordarea acestui cerc de probleme. Importanța subiectului tratat în această lucrare poate rezulta din considerațiile care urmează. În literatura de specialitate s-a cristalizat teoria că noțiunile și cunoștințele se pot ordona, pentru predare-învățare în două sisteme: sistemul linear și sistemul concentric (cantitativ și calitativ). După cum se știe, sistemul linear desemnează modul de organizare a cunoștințelor cu noțiuni care de însușesc în formă definitivă și în într-o sferă de cuprindere, fără reluări succesive.

Sistemul concentric cantitativ desemnează forma de organizare a noțiunilor care au sferă largă de componentă și care se predau prin reluări, lărgindu-se complementar cu fiecare reluare aria cunoștințelor, fără restructurări ale conceptelor și ale modelelor logice stabilite anterior.

Problemele legate de teoria numerelor oferă un model de organizare a cunoștințelor, noțiunilor într-un sistem concentric cantitativ.

Astfel, noțiunea de divizibilitate este introdusă în clasele mici, definită în clasa a-V-a și dezvoltată în clasele următoare până la teoria divizibilității polinoamelor. Chiar din clasele II-IV prin exercițiile cu împărțiri fără rest se intuiește noțiunea de divizibilitate. În clasa a-V-a, definiția divizibilității este următoarea: „Fie a și b două numere naturale. Spunem că b divide a dacă există un număr natural c astfel încât $a = b \cdot c$ ”. Considerăm necesară o precizare. Este știut faptul că formulările ambigue sau cele care nu respectă algoritmi sau codurile consacrate, perturbă procesul învățării logice. În memorie există, astfel, asociații în utilizarea formulei cod a divizibilității. Se folosește și „ b divide a ” și „ a este divizibil cu b ”

Considerațiile care urmează dovedesc faptul că teoria numerelor oferă un cadru adecvat organizării cunoștințelor într-un sistem concentric calitativ, acestea fiind însușite prin reluări succesive, restructurări și reinterpretări ale informațiilor și ale modelului logic anterior până la înțelegerea noțiunilor în sferă deplin elaborată.

În clasa a-V-a este un capitol bine structurat conținând noțiunile de Divizor, multiplu. Divizibilitatea cu 10, 2, 5. Numere pare și numere impare.

În clasa a-VI-a se revine conform modelului de organizare a cunoștințelor, noțiunilor într-un sistem concentric cantitativ și se prezintă noțiunile de Divizor, multiplu, Criteriile de divizibilitate cu 10, 2, 5, 3, Proprietăți ale relației de divizibilitate în N , Numere prime și numere compuse, Descompunerea numerelor naturale în produs de puteri de numere prime, Divizori comuni a două sau mai multor numere naturale; c.m.m.d.c. Numere prime între ele, Multipli comuni a două sau mai multor numere naturale; c.m.m.m.c. După cum se poate lesne observa se acumulează noțiuni fundamentale legate de teoria numerelor. Se trece apoi la prezentarea mulțimii numerelor întregi, unde se prezintă Divizorii unui număr întreg.

Obiective de referință precum „să utilizeze de teoria mulțimilor și de divizibilitate, pentru a justifica valoarea de adevăr a unor enunțuri” sunt realizate prin activități de învățare de tipul: exerciții de identificare a numerelor divizibile cu 2,3,5,10 dintr-o mulțime de numere întregi; exerciții de calcul al c.m.m.d.c. și al c.m.m.m.c.; verificarea corectitudinii unor calcule, folosind: ultima cifră, criterii de divizibilitate etc.; exerciții ce folosesc proprietățile relației de divizibilitate; exerciții de identificare a numerelor prime și a perechilor de numere prime între ele;

De remarcat este faptul că încă din clasa a-VI-a se urmărește la elevi dezvoltarea capacităților de explorare/investigare a modalităților de descompunere a numerelor întregi și raționale, folosind operațiile studiate prin:

- exerciții de scriere a unui număr ca o sumă, diferență, produs, cât, putere de două sau mai multe numere, în cât

mai multe moduri diferite;

- descompunerea numerelor, respectând criteriile suplimentare date; cazuri speciale de descompunere: descompunerea în produs de puteri de numere prime; descompunerea în baza 10; "proba împărțirii" (teorema împărțirii cu rest);
- utilizarea descompunerilor pentru a calcula rapid.

În clasa a VII-a, sunt reluate noțiuni ca divizibilitate, divizor, multiplu în mulțimea $\mathbb{Z}$; prezentându-se Mulțimea numerelor raționale $\mathbb{Q}$, Incluziunile $\mathbb{N}$ inclus în $\mathbb{Z}$ inclus în $\mathbb{Q}$, Numere reale, Aproximări, reprezentare pe axă prin aproximări. Se revine astfel la noțiuni studiate deja în clasele anterioare, adăugându-se cantitativ noi noțiuni, insistând continuu pe compararea cu noțiunile deja cunoscute. Spre exemplu:

- construirea unor exemple de mulțimi finite și de mulțimi infinite (de exemplu: mulțimea divizorilor naturali ai unui număr natural; mulțimea multiplilor naturali ai unui număr natural);
- analiza unor exemple de mulțimi întâlnite în studiul altor discipline;
- scrierea mulțimii divizorilor întregi ai unui număr întreg; compararea cu mulțimea divizorilor naturali;
- scrierea mulțimii multiplilor întregi ai unui număr întreg; compararea cu mulțimea multiplilor naturali.

Un "câștig" remarcabil a studiului noțiunilor de teoria numerelor îl reprezintă determinarea practică a unei aproximări a numărului π precum și descompuneri în factori, utilizând regulile de calcul în $\mathbb{R}$

În clasa a VIII-a, se se urmărește la elevi cunoașterea și înțelegerea noțiunii de număr real și relațiile dintre mulțimile de numere studiate, remarcabile fiind:

- reprezentarea numerelor pe axă, recurând, acolo unde este cazul, la aproximări sau folosind relații metrice în triunghiul dreptunghic
- descompunerea unui număr real în: sumă, produs, diferență, cât, pute-re de două sau mai multe numere reale
- compararea unor modalități diferite de a organiza efectuarea unui calcul; folosirea formulelor de calcul prescurtat, inclusiv pentru calcule numerice
- utilizarea aproximărilor prin lipsă sau adaos pentru a compara numere întregi, raționale sau reale
- rotunjirea până la cea mai apropiată zece, sută etc., sau zecime, sutime, miime.

Începând cu clasa a IX-a, ciclul inferior al liceului, programa de matematică este structurată pe formarea de competențe. Acest tip de proiectare curriculară își propune focalizarea pe achizițiile finale ale învățării, accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului, se studiază astfel la un alt nivel mulțimea numerelor reale, aproximări prin lipsă sau prin adaos.

În clasa a X-a, aplicarea prin analogie a metodelor de lucru din aritmetica numerelor în calculul cu polinoame, compararea proprietăților operațiilor cu numere reale și aplicarea acestor proprietăți în rezolvarea ecuațiilor se studiază astfel împărțirea polinoamelor, teorema împărțirii cu rest a polinoamelor, studiul

divizibilității polinoamelor. Noțiunile legate de divizibilitate predate în clasa a-X-a se aliniază sistemului referențial al elementelor și se deosebesc de acestea doar prin modul de informație și prin gradul de generalitate al lor, dar urmăresc aceeași structură logică stabilită în clasa a V-a.

"Spirala" se completează în clasa a XII-a studiind noțiunile de grup, inel ($\mathbb{Z}$, $\mathbb{Z}_n$, inele de funcții, polinoame), corp.

Sintetizând, problema unicității descompunerii în factori primi parcurge prin acumulări succesive următorii pași:

În clasa a V-a teorema unicității descompunerii unui număr natural în factori primi a fost admisă fără demonstrație, ba chiar fără a fi fost enunțată explicit. Totuși ea este esențială deoarece regulile de aflare a c.m.m.d.c. și c.m.m.m.c. al două numere descompuse în factori primi etc. devin riguros stabilite numai pe baza unicității descompunerii unui număr natural în factori primi.

Fie $A = 2^3 \cdot 5$. Multiplii lui A sunt numerele care conțin factorii 2^3 , 5; de pildă $2^4 \cdot 5$ sau $2^4 \cdot 5 \cdot 13$ etc. Întrădeavăr aceștia sunt multipli, depildă $2^4 \cdot 5 \cdot 13 = A \cdot 26$.

Problema inversă fiind dat $B = p_1 p_2 p_3$ este el multiplu de A?

Răspundem: dacă în descompunerea lui B nu există 2^3 și 5, B nu este multiplu de A. Acest răspuns este valabil pe baza teoremei unicității; dacă ea nu ar fi valabilă s-ar putea ca $p_1 p_2 p_3 = 2^3 \cdot 5 \cdot k$, fără ca p_1 , p_2 sau p_3 să fie 2 sau 5.

Și marii matematicieni dinaintea lui Gauss au promovat unicitatea evidentă. Necesitatea demonstrației a apărut atunci când s-au găsit inele în care descompunerea în factori primi nu este unică.

Dacă trecem de la $\mathbb{N}$ la $\mathbb{Z}$, două descompuneri în factori primi pot diferi nu numai prin ordinea factorilor ci și prin faptul că unii factori au fost înmulțiți cu -1, de exemplu: $-30 = 2 \cdot (-3) \cdot 5 = (-5) \cdot (-2) \cdot (-3)$.

Teoria divizibilității în inelul polinoamelor este în esență aceeași ca și în inelul întregilor; ea primește numai adnotări provenite din faptul că există o infinitate de divizori improprii.

Teorema unicității se exprimă în forma: un polinom nu poate avea două descompuneri în factori ireductibili distincte decât cel mult: a) prin ordinea factorilor; b) prin faptul că unii factori au fost înmulțiți cu constante.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/evolutia-notiunilor-de-teoria-numerelor-in-cadrul-orelor-de-matematica>)

Metode creative de predare-evaluare pentru clasele de liceu la limba și literatura română

De **Maria Crăciun**

La clasele de liceu, cu precădere cele din cadrul Grupurilor Școlare sau Colegiile Tehnice, eficiența instruirii presupune nu atât un volum mai mare de muncă dar mai ales determinarea elevilor în a învăța. Profesorul trebuie să pună accent și pe identificarea strategiilor de predare corespunzătoare stilurilor individuale de învățare (vizual, practic, auditiv). Indiferent de anul de studiu, competențele nu mai vizează însușirea unor cunoștințe teoretice ci capacitatea elevilor de aplica pe text noțiuni însușite. La limba română se dezvoltă competențele de comunicare, pregătindu-i pe elevi pentru susținerea interviurilor de angajare, motiv pentru care metodele enunțate devin un preambul pentru viitorii competitori ai unui loc de muncă. Utilizarea cabinetelor AEL, brainstorming-ul, studiile de caz, Jocul de rol, Jurnalul cu dublă integrare, ciorchinele, cubul sunt metode de lucru compatibile cerințelor didacticii moderne, în actualul sistem educațional.

Procesul instructiv-educativ constituie cel mai important factor al educației, în care atât profesorii cât și elevii trebuie să găsească vectorii de convergență cu privire la responsabilitatea instruirii, astfel încât primul să întrevadă resursele și strategiile de învățare iar cel de-al doilea să intuiască scopurile, responsabilitatea și finalitatea acestui proces complex, menit să îl ajute ca pe viitor să se integreze într-un colectiv.

Un rol important în didactica modernă, ca factor al modernității, în procesul instructiv-educativ, revine învățării centrate pe elev, bazate pe creativitatea și stimularea participativă a acestuia, cu scopul definirii și implementării potențialului său creativ.

Pentru a sprijini **instruirea centrată pe elev**, este necesară folosirea adecvată atât a mijloacelor tradiționale cât și asocierea acestora cu metodele moderne, ceea ce înseamnă că profesorul trebuie să pună accent și pe identificarea strategiilor de predare corespunzătoare stilurilor individuale de învățare (vizual, practic, auditiv). Totul trebuie întreprins în funcție de etapa de vârstă, anul de studiu, performanțele clasei, interes, pentru a stimula capacitatea de instruire pe durata întregii vieți, "cu deprinderea disponibilităților afective și a abilităților practice, prin asimilarea de cunoștințe umaniste, științifice, tehnice și estetice."

Utilizarea cabinetelor AEL la diferite discipline, în cazul nostru, limba și literatura română, combate monotonia la orele de curs. Obişnuieți să utilizeze calculatorul, elevii nu au mai primit informația direct, ora va fi una interactivă și ei nu se vor mai plictisi, gestionând timpul de lucru. Cele câteva ore efectuate né-au dat speranța și né-au încurajat în a întreprinde și pe viitor astfel de lecții.

"Stimularea creativității de grup" necesită metode intuitive, respectiv creativitatea elevilor, **brainstorming-ul** fiind una dintre cel mai utilizate. Împărțirea clasei pe grupe facilitează, în primul rând, comunicarea dintre elevi, socializarea, fiecare având șansa de a-și expune opinia, se respectă ordinea și timpul de

lucru, se fac asociații de idei, ceea ce duce la rezolvarea problemei propuse de profesor. La literatură, studiile de caz (clasa a XI-a și a XII-a), (Formarea conștiinței istorice, Dimensiunea religioasă a existenței, Fronda în literatura interbelică, etc.) sau dezbaterile, (Specificul național. Identitate în context european, etc.), ca metode de interacțiune verbală printr-o tematică și bibliografie anunțate din timp ca și stabilirea grupelor, dau posibilitatea utilizării mijloacelor active de lucru (discuția, controversa, demonstrația, argumentarea, interpelarea, expunerea unor modele de raționament inductiv-deductiv, schimb de idei, judecăți cu valoare personală, etc.).

Documentarea elevului, **investigația**, proiectarea materialului sunt etape ce permit atât desfășurarea unor ore active cât și posibilitatea profesorului de a compara obiectiv nivelul claselor pe același an de studiu, în vederea găsirii unor soluții cât mai convenabile la clasele cu un potențial creativ, intelectual sau interes mai scăzut.

Feed-back-ul se poate obține, indiferent de tipul orei, printr-o concluzie la care s-a ajuns la finalul lecției. Profesorul și elevii vor întocmi un tabel cu privire la ceea ce s-a discutat, au înțeles și trebuie să își fixeze, respectiv: știu/vreau să știu/am învățat/, formulându-se, pe grupe, sau cu întreaga clasă, ceea ce se știa, ceea ce s-a însușit, fiind o oportunitate pentru studiul elevilor dornici de a cunoaște mai mult despre o temă deja finalizată.

La aceiași ani de studiu sau chiar la clasele de liceu-ruta progresivă este util **Jocul de rol**, îndeosebi la predarea-evaluarea interviului de angajare. Elevii pot fi puși în postura de candidat sau angajator, motiv ce va determina luarea în serios a unui posibil pretendent al unui loc de muncă și va trebui să respecte condițiile impuse într-o astfel de situație. O altă metodă utilă pentru stilurile de învățare este **Jurnalul cu dublă integrare**, prin care se stabilește relația dintre text și propria curiozitate, asociată experienței dobândite cu lucrul pe text. Metoda este utilă și la efectuarea exercițiilor de pe Fișele de lucru, atunci când, spre exemplu, după predarea unui roman, la clasa a X-a sau a unei unități la clasa a IX-a (Joc-joacă), pe baza unui text, elevii au de ales prin întrebări cu alegere multiplă sau, pornind de la o cerință, răspunsul corect, argumentat.

În acest caz este binevenită și **metoda ciorchinului**, compatibilă îndeosebi brainstorming-ului, prin care elevilor li se cere să realizeze conexiuni între ei, pornind de la un termen dat.

O altă metodă eficientă care îmbină practica tradițională cu metodele moderne, mai ales vizual și practic, este aceea a **cubului**. Profesorul desenează un cub la tablă, pe fețele căruia se vor regăsi cuvinte rezultate din obiectivele operaționale propuse la începutul orei: descrie, compară, analizează, asociază, argumentează. Aceste tipuri de exerciții se utilizează, cu succes, mai ales la clasele a XII-a, la orele de recapitulare pentru examenul de bacalaureat, proba scrisă, fiind un mijloc util de recapitulare a cunoștințelor.

Cu siguranță că practica pedagogică a demonstrat utilitatea și eficiența metodelor tradiționale (comunicarea catehetică, euristică, prelegerea, exercițiul, problematizarea) prin adaptarea lor la cerințele didacticii moderne. Odată cu apariția, implementarea și utilizarea calculatorului sau a videoproietorului, s-au diversificat și îmbunătățit mijloacele de lucru, facilitând accesul deopotrivă al elevilor și al profesorului la tehnici de performanță.

Activitatea celor doi parteneri de dialog, profesor-elev, va deveni eficientă în măsura în care ambii vor conștientiza necesitatea efortului conjugat, cu scopul de a face din ora de curs, indiferent de disciplină, țelul și scopul său pentru administrarea timpului în colectiv.

Bibliografie selectivă:

1. Brăduță, Vasile, *Valențele formative ale educației, Formarea prin Educație*, Editura CONPHYS, Rm. Vâlcea, 2002, p. 8. 2. Stoica, Ion, *Creativitatea elevilor, Posibilități de cunoaștere și educare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, p. 42. 3. *Curs de formare regională — Materiale didactice pentru învățarea centrată pe elev* (Program PHARE RO 0108 - 01)

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/metode-creative-de-predare-evaluare-la-limba-romana>)

Analiza produselor activității, ca metodă de descriere și evaluare a personalității elevului

De **Corneliu Dragomir**

Analiza produselor activității este o metodă de explorare a profilului psihopedagogic al elevului accesibilă, complexă și completă. Putem astfel evidenția aspecte ce privesc inteligența, creativitatea, echilibrul emoțional, sensibilitatea, sociabilitatea, temperamentul, autonomia, gradul de maturitate afectivă și atitudinală. Dincolo de simpla evaluare a produsului realizat de elev pentru notarea sa, bazată pe indicatori de performanță didactici, analiza activității produselor oferă un itinerariu surprinzător de apropiere a dascălului de elev.

Creațiile materiale și nonmateriale ale fiecăruia dintre noi dezvăluie structuri și dimensiuni ale personalității. Analiza produselor activității oferă informații despre lumea interioară a unei persoane. Concret, nu oferă un tablou clinic al profilului psihologic, dar pentru un specialist în domeniul psihopedagogiei conferă perspectiva unor seturi privind experiențele anterioare ale elevului, ale persoanei, expectanțele sale, interesele, structurile de personalitate.

În practică, analizez desenele copiilor din ciclurile preșcolar și primar și consider că putem evidenția aspecte ce privesc inteligența, creativitatea, echilibrul emoțional, sensibilitatea, sociabilitatea, temperamentul, autonomia, gradul de maturitate afectivă și atitudinală, etc.

În cazul elevilor de gimnaziu, o analiză atentă asupra produselor

realizate oferă informații despre atitudinea față de educație și performanțele școlare, frământările copilăriei și adolescenței, pubertatea și imaginea de sine.

Personal, am experimentat analiza produselor activității unui elev de clasa a VIII-a. Astfel, analizând temele predilecte abordate, simbolurile literar stilistice utilizate, am considerat că elevul P.V. este extrovertit, cu o ridicată stimă de sine, cu dificultăți privind comunicarea interpersonală, dar fără dificultăți de comunicare frontală, cu un grup mai mare de persoane. Am experimentat, spre a verifica ipotezele mele, creând un context în care elevul să fie pus în situația de comunicare frontală, iar ipoteza s-a confirmat, în sensul că acesta a emis conținutul informațional fără dificultăți. Sociograma clasei a arătat că elevul, deși este extrovertit și se bucură de popularitate formală în rândul colegilor, nu comunică eficient, el însuși recunoscând că preferă munca individuală și nu cea de grup ca urmare a faptului că „*gândesc altfel decât ceilalți și nu mă înțeleg cu ei*”. În textele analizate, propuse de elev spre publicare în revista școlii, elevul nu recurge la concret ci la abstract, la generalizări, consideră că cei din jurul său îl ignoră. Pornind de la lectura acestui text, am presupus că familia sa îi oferă confort material, dar nu și emoțional. Elevul afișează o vestimentație conformă regulamentului școlar, modernă, specifică unei clase mijlocii spre superior, este alimentat corespunzător, iar dezvoltarea fizică este specifică vârstei. D.M.V. confirmă faptul că interacționează „bine” cu membrii familiei sale, are tată vitreg, iar mama sa lucrează în Timișoara și vine seara acasă, preocupându-se, pe lângă treburile edilitar-gospodărești, de dezvoltarea cognitivă și performanțele școlare ale elevului.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/analiza-produselor-activitatii-metoda-de-evaluare-a-personalitatii-elevului>)

Centrifuga - observație în noi

De **Elena Gui**

Né place să evidențiem că „lucrurile se schimbă” pentru că este comod. Noi né schimbăm, sau mai bine zis, né plictisim. Trist este că, în realitate, né plictisim cu noi înșine. Cu cât imaginația este mai puțin dezvoltată, cu atât mai mult riscăm monotonia și plictiseala. O formă a plictiselii este și nemulțumirea. Nemulțumirea de sine, mai precis. Lucrurile se schimbă, noi nu mai găsim perspective - și asta ține de voință.

Lipsa de interes este, de cele mai multe ori, hrănită de apariția unei noi figuri. Acum, afectul este cel care dictează. Rațiunea, doar, găsește noi motive (de cele mai multe ori, false dar argumentate) pro sau contra. Și de aici (de la apariția unei noi figuri), hotărâm de rămânem, sau nu, constanți în relații. Cu cât

sentimentele sunt mai profunde, cu atât suntem mai constanți. Fie „fidele” sau nu, începuturile sunt copleșitoare. Văpaia există datorită dorinței de a cuceri, și invers. Vânătoarea este acerbă și uneori lipsită de rațiune (lucru lesne de înțeles de considerăm aportul mare al sentimentelor). Și de profunzime. Există doar dorința de a cuceri (a câștiga). Și ca în orice vânătoare, „vânatul” este delicios. Și ca în orice vânătoare, va fi avut loc o observație atentă, o analiză și o strategie de atac (aici intervine rațiunea). Cu cât suntem mai vânători, cu atât mai mult suntem infidele. Cu cât suntem mai infidele, cu atât mai mult ne zbatem să demonstrăm că „lucrurile s-au schimbat”. Și cu cât se schimbă mai mult lucrurile, cu atât suntem mai superficiali și evazivi și interesați de „laurii olimpiadei”. Lucrurile rămân aceleași: gesturile – aceleași, atitudinea – aceeași, rezultatul – același.

Repetiția își face loc ca un vârtej. Cucerirea se manifesta aproape identic: aceeași voce suava, aceeași strângere de mână, privire galeșă însoțită de același zâmbet la comandă, același râs îngăduitor la „nimicuri”, aceeași căutare iscoditoare a privirii de parcă ar dori să pătrundă mintea până în cele mai adânci și intime lăcașuri cu nădejdea descoperirii de dorințe similare; aceeași zbatere de pleoape ca un cod morse cunoscut doar de viitorul vânat. Sentimentul celui din urmă este de „unicat”.

Cu cât nemulțumirea de sine este mai mare, cu atât mai mult se dorește demonstrația că aceasta (nemulțumirea de sine) nu ar trebui să existe. Și ca în reclamele cu pantofi sport, cineva din lăuntru ți șoptește: „hai că poți”. Și astfel, interesul în „laurii olimpiadei” este la fel de mare ca și dorința de afirmare, iar combaterea nemulțumirii de sine crește direct proporțional.

Competiția are loc între persoană și personalitatea acesteia, fapt pentru care, „aprofundarea victimei” pe termen lung nu-și mai are rostul, interesul se pierde și dorința de a menține relația se voalează și ea. Pionul din linia întâi este cea mai sensibilă „pojghiță” a afectului. Ea se va fi dizolvat la apariția unei alte lupte. Aceasta „pojghiță” este plăcerea. Plăcerea de a cuceri și de a ști că ești dorit. Plăcerea de a fi adulat la finalul luptei precum un gladiator victorios în arena bogat populată de o mulțime însetată de sânge.

Reversul medaliei: „nimicurile” admirate la început devin iritante acum. Odată cunoscute, ele își pierd din savoare. Nu mai trezesc interes, nu pentru că ele ar fi modificate, ci pentru simplul fapt că „laurii” au fost primiți.

Este fascinant că „în vremurile de vâlvătaie” actul de curaj se manifestă continuu și fără ezitări ca o încercare de demonstrare a sinelui înaintea obiectivului de sedus. Și parcă nu-mi este clar: lucrurile se schimbă?

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/centrifuga-observatie-in-noi>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice